

## RÉVAI MIKLÓS HARMADIK HÍRADÁSA

Révai Miklós szövegkiadói tevékenységét napjainkra már alaposan feldolgozta a szakirodalom.<sup>1</sup> Most egy olyan dokumentumot szeretnék bemutatni mégis, amelyre kevéssé hivatkoznak a szakemberek. Címe *A Költeményes Gyűjtemény állapotja*.<sup>2</sup> Erről az írásról az irodalomtörténetek, korszak-monográfiák és monográfiák írói közül egyedül Toldy Ferenc tesz említést *Magyar költők élete*<sup>3</sup> című munkájában; a Petrik-féle bibliográfia kötetei közül is csak a pótlásokat tartalmazó kötet tartja számon.<sup>4</sup> A Révai tervezte könyvsorozat, a *Költeményes Gyűjtemény* története szempontjából ez a nyolcoldalas tudósítás különös jelentőséggel bír, de ennek felméréséhez tekintsük át a sorozat tervének történetét.

1782. január 16-án egy felhívás jelenik meg a Magyar Hírmondóban<sup>5</sup> – névtelenül. Írója arra vállalkozna, hogy „a jelesebb magyar verseket, valamelyek imitt-amott találtak, öszveszedné és egy rakásban rendesen kiadná”. E munkájához kér segítséget: olvasóit arra buzdítja, keressenek és küldjenek neki terjedelmesebb régiségeket, itt-ott talált apróságokat, tréfás, enyelgő szerelmes verseket. Révai közleménye nem önmagában jelenik meg: Rát Mátyás – a lap akkori szerkesztője – a saját szövegébe ágyazza annak az „érdemes hazafi”-nak a felhívását, akinek nevét még nem szabad elárulnia. Bevezetőjében Rát angol, francia, olasz és német példákra hivatkozik.<sup>6</sup> A társszerzős felhívásban megfogalmazott versgyűjtési szándék, ha Európában körültekintünk, valóban nem hat ismeretlenként. A nemzeti múlt, s így a nemzeti irodalom régiségei iránti érdeklődés a 18. század második felében kezd kibontakozni, s a mozgalom Herderrel éri el csúcspontját. Hangsúlyoznunk kell azonban, amit a Herderrel való – olykor talán túlzott – rokonítás könnyen elhomályosíthat: Révai nem csupán régi és népi énekeket akar felvenni gyűjteményébe, hanem a kortárs, még élő személyek műveit is. Rát így adja meg a kiadó s ezen keresztül a sorozat címét az olvasóknak: „Editori Poematum Hungaricorum

<sup>1</sup> Legutóbb MEZEI Márta, *A kiadó mandátuma*, Debrecén, 1998. Ebben a Révairól szóló rész: 14–19 skk.

<sup>2</sup> Az eredeti példány megtalálható: FSZEK, Sz. 4850.

<sup>3</sup> TOLDY Ferenc, *Magyar költők élete* = TOLDY Ferenc *Összegyűjtött munkái*, III, Pest, 1870, 210.

<sup>4</sup> *Magyarország bibliográfiája 1712–1860*, VII, Bp., 1989, 443.

<sup>5</sup> Magyar Hírmondó, 1782. január 16., 5. sz., 33–38. Közli: *Magyar Hírmondó: Az első magyar nyelvű újság*, vál., s. a. r., jegyz. KÓKAY György, Bp., 1981, 361–371 (a továbbiakban: *Hírmondó* 1981).

<sup>6</sup> „Ha már azon említett nemzetek, akiknek sem nyelvek többé nem míveletlen, sem pedig tudomány dolgában holmi régi apróságokra nincsen oly nagy szükségek, mégis mind a nyelvnek, mind a tudományoknak gyarapodása végett, valami nevezetesebb találnak a régi elmeszülemények között, mindazt elővesszük s kedvesen fogadják: hát minékünk magyaroknak, akik (mi tagadás benne?) azokat sem egyikre, sem másokra nézve még utóli nem értük, avagy nem szükség-e azont cselekednünk?” *Hírmondó* 1981, 362.

Veterum et Recentium”. Ezek után már nem is meglepő, hogy a császári könyvtárban talált és itthon gyűjtött néhány vers mellett a szinte kortárs Faludi költeményeit akarja mielőbb kiadni, s ez a kötet tulajdonképpen az egész *Költeményes Gyűjtemény* alapjául szolgál. Ezek tehát a körvonalai a készülő gyűjteménynek. Nem hasonlít Herder népdalgyűjteményére: régi és egészen új költeményeket egyaránt hivatott egybefogni. „Egyszóval – írja a Ráday-fiúkat nevelő Gyarmathy Sámuel Ráday Gedeonnak –, ez mintegy Corpus Poetarum omnium Hungariae fogna lenni.”<sup>7</sup>

A Magyar Hírmondóban Rát a következő reményteljes ígérettel búcsúzik: „Úgy reményli [Révai], hogy ezen Régi és Új Elegyes Vers Gyűjteményének Első Köttete még a jövő tavasszal [1783!] világot fog látni.”<sup>8</sup> Nem így történt. 1783-ban a terv megvalósítása még sehol sem tart, sőt 1784-ben sem halad sokkal előbbre. Ebben az évben jelenik meg név nélkül Révai újévi köszöntője a Magyar Hírmondóban, melyben megismétli kérését az olvasókhöz, küldjenek neki régi verseket.<sup>9</sup> A munkának ugyanezen stádiumáról tudósít Gyarmathy 1784. január 13-án kelt, Rádayhoz írt levele, melyben arról számol be, hogy „Révai, a' ki ez előtt a' Magyar Poéták ki adását munkába vette, most valójába hozzá fogott és még ebbe az esztendőbe ki fogja az első részt adni, igen szép editioiba”.<sup>10</sup> Nem tudjuk pontosan, hogy a hirdetés olvasói közül hányan küldtek verseket a kiadóhoz, de hogy a felhívás nem maradt visszhang nélkül, bizonyos. Négy hónappal a közlemény megjelenése után Rát Mátyás arról számol be a Hírmondóban, hogy Csízi István kapitánytól is érkeztek versek Révai felhívására.<sup>11</sup> Tudomásunk van továbbá arról is, hogy Révai már 1781-es bécsi tartózkodása alatt hozzájutott Faludi verseihez, így biztosra vehetjük, hogy nem emiatt késik a terv megvalósítása.

A fordulat 1785-ben következik be: ekkor jelenik meg az első közreadott terv Győrben, *A' Magyar Költeményes Gyűjtemény' közre botsátatásának újonabb hírré adatása* (a továbbiakban: *Hírré adatás*) címmel. Ha Révai komolyabb támogatást várt leendő olvasóitól, kénytelen volt felfedni magát, s konkrétan körvonalazni terveit. Az igényesen elkészített könyvecskében ismertetett tervezet a következő: 1.) Faludi-kötet; 2.) Beniczky–Balassi–Rimay-kötet; 3.) saját versei. Ezeken kívül Révai utal még távolabbi tervekre is: Gyöngyösi és Zrínyi kiadására. Anyagi támogatás hiányában kényszerül Révai a második tervezet, *A' Magyar Költeményes Gyűjtemény' ki nyomtatására való újonabb segedelem kérés* (a továbbiakban: *Segedelem kérés*) kibocsátására, amely tulajdonképpen már 1785 decemberében készen van, de a megjelentetésére csak a következő évben kerül sor. Mindkét tervezetben előfizetőket keres a sorozatra, de miután ilyenek nem gyűltek, a vállalkozás sikere nagyon bizonytalanná vált.

<sup>7</sup> Levél, 1784. március 17. Idézi CSAPLÁR Benedek, *Révai Miklós élete*, II, Bp., 1883, 135.

<sup>8</sup> *Hírmondó* 1981, 371.

<sup>9</sup> Magyar Hírmondó, 1784. január 1., 1. sz., 1–16. Közli: *Hírmondó* 1981, 61–70.

<sup>10</sup> CSAPLÁR, i. m., 133.

<sup>11</sup> „Ezúttal jelentem, hogy sok érdemes magyar hazafiak találkoztanak, akik ezen versgyűjtőnek (...) dicséretes igyekezetét minden úton-módon elősegíteni nem sajnállották. Többek közül (...) el nem hallgathatom Gyulai Ferenc gyalogkatonaseregében vitézkedő Csízi kapitány urat (...)” *Hírmondó* 1981, 379–380.

Nem csoda, hogy az ezeket követő tervezetek magánlevelekben maradtak fenn, s így a nyilvánosságnak nem nagyon lehetett tudomása róluk. Sorrendben az elsők között említhető az a négy levél, amelyben Révai hazánk tehetősebb uraitól (Károlyi Antal, Orczy Lőrinc, Teleki József, Széchényi Ferenc) kér segítséget. Közülük Orczy bizonyul a leglelkesebbnek: nemcsak költeményeit ajánlja fel kiadásra, de még anyagiakban is támogatja Révai vállalkozását. A báróhoz írja a piarista szerzetes az 1786. július 24-én kelt levelét, amelyben Révai megköszöni a kiadásra küldött verseket, és a következő ígéretet teszi: „Faludinak két darabjai után mindjárt az lesz a harmadik Darab.”<sup>12</sup> Még ugyanez év december 24-én Ráday Gedeonnak szól az a levél,<sup>13</sup> melyből egy új terv felbukkanása mellett fény derül az eddig még megoldatlan anyagi problémákra is. Az előfizetésekből még mindig nem gyűlt össze elég pénz, így Révai belátja: a könyvkiadás ezen lehetőségéről le kell mondania.<sup>14</sup> Végős kétségbeesésében Révai az udvarnál keres és talál támogatót, Krisztina főhercegné személyében, akivel Kempelen Farkason keresztül veszi fel a kapcsolatot.<sup>15</sup> Egy ilyen hatalmas támogatót tudva maga mellett, Révai nagy hévvel munkához lát. A tervezett kötetek a levél alapján most a következők: 1.) Gyöngyösi: *Kemény János emlékezete és Murányi Vénus*; 2.) Faludi versei; 3.) Faludi szomorújátéka és jegyzőkönyve; 4.) Orczy-kötet; 5.) „Külömb Külömb Játékok’ I. Kötetje”; 6.) Beniczky versei. Szintén Orczyhoz íródott 1787. június 23-án az a konkrét tervet rögzítő utolsó magánlevél,<sup>16</sup> melyben a kiadandó kötetek sorrendje a következőképpen módosul: 1.) Orczy versei; 2.) Faludi második kiadása; 3.) Révai saját versei.

A tervezetek ezen sorát zárja le az alább közölt kiadvány, *A’ Költeményes Gyűjtemény’ állapotja* (a továbbiakban: *Állapot*). A tervezett kötetek és azok sorrendje itt a következő: 1.) kortárs költők versei; 2.) Orczy versei; 3.) Faludi második kiadása; 4.) Csízi kapitány munkája; 5.) Révai saját versei; 6.) Révai poétikai írásai. Ezek közül végül három terv valósul meg: Orczy versei (*Költeményes holmi egy nagyságos elmétől*, Pozsony, 1787), Faludi második kiadása (*Faludi Ferencz költeményes maradványai*, Pozsony, 1787) és saját költeményei (*Elegyes versek*, Pozsony, 1787) – ez az, amit ma *Költeményes Gyűjtemény*ként ismerünk. A tervezetben szereplő másik három kötet nem jelenik meg, így ezekről csak keveset mondhatunk. Az első helyen szereplő kortárs költők készülő kötetének rövid leírásából nem derül fény arra, hogy kik azok a „Nagyságos Elmék”, akiknek a versei kiadásra kerülnének. Olyan levelet, amelyet Bessenyeinek és Barcsaynak ez ügyben írt, nem ismerünk, de hogy szándékában állt az ő verseik kiadása is, abban bizonyosak lehetünk. Egy Paintnerhez írott levelében ugyanis ezt írja: „Immo et ipsum [Barcsay], et Bessenyeium roga, ut et sua Poetica dent, ut cum Ortizianis iuncta

<sup>12</sup> Közli SZILÁGYI István, *Révai Miklós levelei báró Orczy Lőrincchez*, Figyelő, 1882, 311.

<sup>13</sup> Idézi CSAPLÁR, *i. m.*, 276–277.

<sup>14</sup> „Más alkut tettem Pozsonban a Nyomatósokkal...” – írja. – „Nyomatatódni fognak tehát a’ Darabok egymás után, de elő fizetés nélkül. Áruba botsáttatnak az után, át veheti, a’ ki akarja. (...) A’ dolognak folytatására nem lévén elegendő segedelmem a’ Hazafiaktól, másokhoz folyamodtam.” CSAPLÁR, *i. m.*, 276.

<sup>15</sup> Kempelen Farkas levele Révainak, 1786. november 1. Közli RÉCSEY Viktor, *Révai Miklós levelei Paintner Mihályhoz*, Bp., 1898, 139.

<sup>16</sup> Közli SZILÁGYI, *i. m.*, 314–316.

sub tam Excelso hoc nomine in lucem prodeant.” (Sőt mind öt [Barcsayt], mind Besse-nyeit fölkérem, hogy költeményeiket adják át, hogy Orczyéhoz csatolva ily fenséges név alatt jöjjenek napvilágra.)<sup>17</sup> Tudomásunk van továbbá arról is, hogy egy hónappal később, 1787. május 1-jén kelt levelében hasonló kéréssel fordul Teleki Józsefhez is. Azt, hogy Bessenyei és Teleki végül elküldte-e költeményeit Révainak, nem tudjuk, de a „Nagyságos Elmék” kötete, amely Orczy és Barcsay verseit tartalmazza, két évvel a fenti kötetek után jelenik meg *Két nagyságos elmének költeményes szüleményei* címmel. Ezt a könyvet a *Költeményes Gyűjtemény* negyedik köteteként tarthatjuk számon.

Csízi kapitány művének kiadói terve eddig, az *Állapot* megjelenéséig még sehol sem szerepelt. Igaz ugyan, hogy – mint említettük – röviddel a felhívás megjelenése után Rát Mátyás hírt ad a kapitány műveinek beérkezéséről, de a tervben megnevezett franciából fordított szöveg nem szerepel ezek között, így feltételezhetjük, hogy csak később került a kiadó birtokába.

Ugyancsak érdekes a hatodik, a poétikai írások kiadásának terve. Ebben a kötetben nemcsak a Faludi verseinek első kiadásában szereplő „oktatások” jelennének meg: Révai – úgy tűnik – szót ejtene a magyar verselésről vallott nézeteiről is.

A buzgó sorozatszerkesztő kezdetben, 1782-ben saját költségén akarja kiadni köteteit, habár biztos abban, hogy nem fog az erre fordított összeg megtérülni. Egy év múlva, újról kezdve, újévi köszöntőjében már másképp nyilatkozik: adakozásra szólítja fel az olvasókat, hangsúlyozva, hogy minőségi munkát szeretne a kezükbe adni.<sup>18</sup> A *Hírré* adatásban már előfizetőket keres,<sup>19</sup> de a pénz a gondos előfizetés-szervezői munka ellenére sem gyűlik össze. Az *Állapot*ban Révai már feladja a pénz előre való megszerzésének tervét, s hírvé adja, többé előre való fizetést nem fog szedni. A *Költeményes Gyűjtemény* három kötetének kiadása, mint azt egy 1788-as levélből megtudjuk,<sup>20</sup> 700 forintba került. Ilyen nagy összegre sem Révai, sem a nyomtatást elvállaló Loewe nem számított. A nyomdász, mint később kiderült, bízott abban, hogy a Krisztinától kapott jutalom elég lesz mindhárom kötetre, s ezért vállalta el utánfizetésre a nyomtatást.<sup>21</sup> Az adomány azonban nem volt elég, s ekkor a bajba jutott Révainak Orczy sietett segítségére, felvállalva a hátramaradt költségek kifizetését.

<sup>17</sup> Levél, 1787. április 11. Idézi CSAPLÁR, *i. m.*, 273.

<sup>18</sup> „Én erről is gondolkozom – írja –; de nincsen még elég ilyen reá – (értik az urak, micsoda az, mikor az ember a hüvelykét a másik uján járhatja). Rajta azért, segítsen nagyságtok, kegyelmetek itt is, amott is.” Idézi CSAPLÁR, *i. m.*, 292.

<sup>19</sup> „Reá bírtak tehát már [több jó Haza fiak], hogy, előre való fizetést kérvén, a mi abból öszsze fog gyűlni, azon kezdjem a nyomtatást. (...) Nem nyereséget, hanem csak egyedül annyira való segedelmet keresek; hogy ki válogattatott ritkább dolgokkal gazdagon el készülvén, nagyobb szorgalommal, minden leg kisebb fogyatkozás, és nyomtatós motsok nélkül, kellemetes tisztán kezddhessem egyszer már nyomtatásomat ezen az egyetlen előre való fizetésen: mert az utánn Munkám, hogy az előbbiből való jövedelmen az utóbbik Darabot mindég kinyomtathatom.” *A' Magyar Költeményes Gyűjtemény' közre bocsátásának újonabb hírré adása*, Győr, 1785, A2.

<sup>20</sup> Révai levele Orczyhoz, 1788. június 17. Közli SZILÁGYI, *i. m.*, 352–355, 353.

<sup>21</sup> Révai levele Orczyhoz, 1788. április 24. Közli SZILÁGYI, *i. m.*, 351–352.

Ha végigkövetjük a tervezetek alakulását, nem kerülheti el figyelmünket: a kötetek sorrendjét nagyban befolyásolja, hogy mikor és kihez fródott az adott dokumentum. Így például a Rádayhoz írott levélben valószínűleg azért került Gyöngyösi műveinek kiadása az első helyre, mert Révai így akart nyomatékot adni azon kérésének, hogy Ráday minél előbb küldje el neki a *Kemény János emlékezete* és a *Murányi Vénus* editio princepsit. Pár hónappal később, Orczyhoz címzett levelében a *Költeményes holmi* szerepel az első helyen, míg egy hónappal rá, az itt közölt tudósításban már a kortárs költők verseit tartalmazná az első kötet. Meggondolva, hogy Révai ekkoriban kéri a nemesi írókat verseik elküldésére, talán itt is hasonló szándékkal változtatta a kiadás sorrendjét, s a történet vége is azt bizonyítja, hogy valóban a főrangú urak tudtak hathatós segítséget nyújtani e kulturális vállalkozásban. A tervezett könyvek sora a Hírmondó-beli felhívástól egészen az alább közölt tudósításig sokat változott. Az első felhívás alapján egy olyan gyűjtemény tervezete áll előttünk, amelyben zömében régi és népi énekek szerepelnének, de helyet kapnának benne kortárs költők munkái is. Ha viszont az itt közölt utolsó tervezetet, illetve a gyűjtemény napvilágot látott köteteit vesszük szemügyre, nyilvánvalóvá válik, hogy a kezdeti tervhez képest jelentős módosulás következett be a kortárs költők javára. Régi versek csupán Révai saját kötetének függelékében jelentek meg. „A’ melyly Darabokat most adok ki, mind újak – írja. – Hogy ha vesztek vele, és nem folytathatom a’ nyomtatást, leg alább anynyiból is jót teszek, hogy olyyan Darabokkal kedveskedem még is, melylyek még köz világot nem láttak. A’ miket fogadtam előbb Gyöngyösiről, Benitzkiről, azok boldogabb időre való szándékok vóltak, mikor, inkább is, bizonyosabban is lehetett vólna mind a’ Régieket tisztább színbe öltöztetni, mind pedig az Ujabakat nagyobb fénybe helyeztetni. Most tsak anynyit teszek, a’ menyinyit tehetek.”

[1r] A’  
KÖLTEMÉNYES  
GYŰJTEMÉNY’  
ÁLLAPOTJA.

[2r] NAGYSÁGTOK KEGYELMETEK!

Tsodálatosak, és igen különbözök olylyas valami dologról az ítéletek, melylyet nyilván nem láthatni. Ezt kivált nékem, nevemnek kisebbségével is, igen kellett tapasztalnom a’ *Költeményes Gyűjtemény’* dolgábann. Ártatlanságomnak védésére nyilván kelle-ne panaszkodnom, ha akadályaimat elő hozva sérelem nélkül szállhatnék. Vértzett a’ szívem bele, hogy majd tsak nem oda vészett ez a’ szép Dolog, ’s hogy a’ Hazza nem is tudhatta, miért volta képen, és a’ gyengébb felek ámitónak, pénzt ki tsaló hazug ember-nek, motskoltak már nagy szabadjábann. Fel tettem magambann, ha meg is halok bele, látni kell a’ Hazának, hogy mindenkor betsület szerető nemes szívvel akartam szolgálni. Kűszködtem azért anynyival is bátrabban akadályaimmal, és, végre egy kis erőre verdődhetvén, nem panaszkodom, hanem mennél előbb azt adom inkább hírül a’ Hazá-

nak, hogy mibenn vagyon most a 'Költeményes Gyűjtemény' dolga, és tovább mint szándékozom tselekedni.

A' mint kezdetem már egyszer Győrött a' nyomtatást, abbann a' nagyobb formábann, tapasztaltam, hogy úgy nem folytathatom. Hogy bele ne süljek tehát egészen, inkább meg változtat-[2v]tam, és minden Darabok ezek utánn ezen kisebb formábann fognak ki adatni, milylyen ezen jelen lévő Tudósítás, hogy én is jutalmasabban nyomtattathassam, az utánn a' vevők is öltőbban kaphassák. Az a' nagyobb formájú Győri nyomtatás már tsak el vetni való. Valakik már előre fizettek, és azt az előbbi Darabot kézhez is vették, bátor ugyan keményebb igazság szerint nem tartoznám vele, még is mind egyig meg küldöm nékik ingyen a' második meg jobbított nyomtatásból valót is, hogy ezt az egész Gyűjteményt egy formábann szerezhessék meg magoknak.

Ezek utánn én már többé soha sem fogok elő fizetést kívánni, hanem tsak alá íratást. A' kiknek tetszeni fog ez a' Gyűjtemény, neveiket írják ott bé, a' hol ki fognak a' meg küldetendő Darabok osztatni, és tsak akkor tegyék le értek a' pénzt, mikor már kézhez veszik. A' magokat alá író Uraknak, valamint leg először akartam ezek utánn már azon az áron, az az húsz krajtzáron adom egy egy Darabját, ha egy két árkussal több is találna lenni tizen ötnél, mint a' menyinyit fogadtam eleintén. Azonbann ha a' Darab több árkussal szaporodnék meg, kénteleníttetném néhány krajtzárral még is feljebb verni. Ha kik a' fizetés szedő helyeken kívül fogják venni, nem tehetek róla, ha már drágábban fizetik.

Ha az Alá írók olyly számosan fogják a Darabokat váltani, hogy károm nélkül tovább is folytathatom a' nyomtatást, akkor már így folyik a' dolog. Tsak hat Darabot adok esztendőnként, mivel anynyit, a' menyinyit először ígértem, a' sajtó nem győz. Az által szolgáltatásnak ideje a' lészen [3r] ezek utánn is, melyly már az előtt el volt határo[z]va. Három Darabot küldök meg a' Pesti Szent Medárd napi Vásárkor, és megínt hármat Szent Leopold napi Vásárkor. Már e' mind az anyai nyelveket szerető Jó Hazafiaktól függ, mint már meg íram, miként fogják a' dolgot segedelmekkel előbbre mozdítani, miként kapnak a' Darabokon, hamar e a' ki adás utánn, és elég számosan fogják e váltani, vagy pedig halkal, és nem elegendő számmal.

Most azonbann, ha vesztek is vele, hat Darabbal tsak ugyan ki szállok, részint, hogy azoknak is eleget tegyék, kik előre fizettek, és még vissza nem vették pénzeket, részint azt is nyilván meg mutassam, hogy én az én részemről mindenkor kész voltam, kész is vagyok, a' dolgot folytatni, tsak lehessen egyéb akadályok miatt.

A' melyly Darabokat most adok ki, mind újak. Hogy ha vesztek vele, és nem folytathatom a' nyomtatást, leg alább anynyiból is jót teszek, hogy olyan Darabokkal kedveskedem még is, melylyek még köz világot nem láttak. A' miket fogadtam előbb Gyöngyösiről, Benitzkiről, azok boldogabb időre való szándékok voltak, mikor, inkább is, bizonyosabban is lehetett volna mind a' Régieket tisztább színbe öltöztetni, mind pedig az Újabbakat nagyobb fénybe helyeztetni. Most tsak anynyit teszek, a' menyinyit tehetek. Az elő fizetés tsekély reá. A' mi segedelmet más úton módon keresek, tsak anynyira való, hogy magamat betsület szerető, és szava meg álló embernek mutathassam. Most tehát ezek a' Darabok, melylyek részint már készek, részint nem sokára el készülnek, hogy hamar meg is küldhetem.

[3v] I. *Néhány Nagyságos Elméknek Költeményes Szüleményeik.* Ez a Darab foglalatra nézve olyly felséges, hogy Szerzőit el árúlná, ha nem is vólnának nyilván meg nevezve. Hadi, Polgári, és egyéb fő dolgokról vagyon, milylyeket tsak Nagyságos Elmék forgatnak, és olyly elevenséggel íratattak, milylyennel gyulladoz a köz jót szerető szív.

II. *Költeményes Holmi egy Nagyságos Elmétől.* Gyönyörűséges Darab. A Szerzője tiltotta nevét nyilván ki tétetni. Tsak azt mondhatom, hogy olylyan Nagyság írta, ki mi buzgón szereti anyai nyelvét, ugyan azon mértékben bír mind a józanabb vélekedésben, mind a ki ejtés' modjában, a' velősebb meg ítéléssel, és kényesb ízléssel, melylyet majmoskodó képen mi szegények még is tsak idegen nyelvekben láttunk fel találni.

III. *Faludi Ferentz' Költeményes Maradványi a' Jegyző Könyvvel együtt. Második meg jobbítatott Ki adás.* Itt most már mind egy Darabban találtatik, a' mi a Győri nyomtatás szerint két Kötetben vólt foglalva, ki vévén a' Pásztor Költésről való Oktatást. Ezt itt most ki hagyttam azzal a' szándékkal, hogy külön botsátom közre a' többi Oktatásokkal, és a' Költeményességről való egyéb Észre vételekkel, és Jegyzésekkel együtt.

IV. *Jeles szépségü Szarándok Aszszony. Frantziából Magyar Versekbe foglalta Tsízi István Gróf Gyulai Ferentz' Magyar Gyalog Seregének egyik Kapitánya.*

V. *Révai Miklos' Elegyes Versei, és néhány apróbb Kötetlen Írásai. Hozzá függesztetnek Másoknak is néhány hozzája íratott Darabjaik.*

[4r] VI. *A' Pásztor, és a' Lantos Költésről való Oktatás, és egy Vetélkedés a' Vers szerzésnek két különböző modjáról, a' Hangmérséklésről, és a' Páros véghangzásról. A' Magyar Költeményesség' Tekélletességére szolgáló Írások.*

A' kik már eddig előre fizettek, az előbbi Hír adások szerint, magokat most e'hez tartva, úgy bízom, könnyyen alkusznak meg velem, mind a' kik kevesebbet adtak, mind pedig a' kik többet is adtak. A' kik még vissza nem szedték a' pénzt, azoknak anynyi Darabokat, a' menynyire előre fizettek, meg küldök oda helybe, a' hol le tették pénzeket, ha bátor nints is ott már többé fizetés szedő helyem. Mert én most ezeket is kisebb számmra vettem. A' Gyűjteményt kedvellő Urak azért ide igazíttatnak, 's az feljebb elő hozatott Darabokra Szent Mihály' napjáig még alá írhatják magokat 's ugyan ott az utánn a' meg küldetett Darabokat kézhez is vehetik. Ha ki már bé kötötten is kívánná, Frantzia szép Kötésben, a' ki kivált abbann a' vidékben, a' hol lakik, jó módját nem ejtheti a' díszesebb Kötésnek, ebbenn is szolgálhatok, tsak jókor tudhassam meg akaratját. A' Kötéseknek ára hat garas lészen a' kötetlenül adatni szokott Darabnak árán kívül. A' fizetés szedő helyek ezek lészen ezek utánn.

---

*Debretzenben ottan lakos Kálmár Tsikos Mihály Uram. Egerben Gyalócai Ignázt Uram, a' Püspöki Könyv nyomtató Háznak Igazgatója. Füreden Nemzetes és Nagy nevezetű Horváth Ádám Uram. [4v] Győrött ottan lakos Könyvkötő Müller Ferentz Uram. Kassán Tisztelendő 's Nagy nevezetű Simai Kristóf Uram, a' Rajzolás' Tanítója. Kőszögön ottan lakos Könyvkötő Ludvig Mihály Uram. Nagy Váradon Tisztelendő 's Nagy*

nevezetű *Józsa Gergely* Uram, Királyi Tanító. *Pesten* ottan lakos Nagy nevezetű Könyváros *Weigand Mihály János* Uram. *Pétsett* Tisztelendő 's Nagy nevezetű *Schwartzel Zsigmond* Uram, Királyi Tanító. *Pozsonbann* ottan lakos Nagy nevezetű Könyváros *Loewe Antal* Uram. *Sáros Patakon* Tiszteletes 's Nagy nevezetű *Óri Gábor* Úram, Közönséges Tanító. *Szathmár Németibenn* Nagy nevezetű *Máncsi István* Úram.

---

*Kolosváratt* Tekintetes és Nemzetes *Deáki Filep Sámuel* Uram, Kolos Vármegye' Tábla Bírāja, és a' Kolosvári Könyv nyomtató Háznak Igazgatója. *Nagy Enyeden* Tiszteletes 's Nagy nevezetű *Galambos Mihály* Uram, Közönséges Tanító. *Szebenbenn* ottan lakos Nagy nevezetű Könyv árosok *Gromen, Bart,* és *Genselmayer* Urak.

Költ Győrött, Szent Jakab' havának 5 napján 1787 esztendőben

NAGYSÁGTOK' KEGYELMETEK'  
KÖTELES SZOLGÁJA  
RÉVAI MIKLÓS A' KÖZRE BOTSÁTÓ.